

JUBILEUSZ 90. ROCZNICY URODZIN PROFESORA JERZEGO HICKIEWICZA

W dniu 17 czerwca 2022 r. Jubileusz 90. rocznicy urodzin obchodził prof. Jerzy Hickiewicz, naukowiec i dydaktyk z dziedziny elektrotechniki, wybitny znawca i popularyzator historii elektrotechniki, wieloletni zasłużony członek naszego Stowarzyszenia.

Jerzy Kajetan Hickiewicz urodził się w 1932 r. w Stanisławowie. W 1955 r. ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Po studiach rozpoczął pracę u prof. Władysława Kołka w Katedrze Maszyn Elektrycznych PŚI, gdzie brał udział w kilkudziesięciu pracach badawczych dla przemysłu i energetyki. W większości zakończyły się one wdrożeniami, publikacjami oraz jego wyróżnioną pracą doktorską (1970). Od 1968 r. rozpoczął prowadzenie zajęć dydaktycznych w Opolu, a w 1972 r. w wyniku konkursu został powołany na stanowisko docenta etatowego WSI w Opolu. Rozpoczął pracę w Zespole Maszyn i Napędów Elektrycznych, kierowanym przez prof. Antoniego Plamitzera. Tu zorganizował i kierował zespołem badawczym. Tematyka badań dotyczyła: rozruchu jednofazowych silników indukcyjnych z rozłącznikami fazy rozruchowej, dynamiki silników indukcyjnych, napędów potrzeb własnych elektrowni, metod ograniczania drgań i hałasów pochodzenia elektromagnetycznego silników indukcyjnych, diagnostyki maszyn indukcyjnych klatkowych, opracowania i wdrożenie do produkcji urządzenia do termosklejania uzwojeń, badań jakości energii elektrycznej. Prace te były wykorzystane w kilku zakładach produkujących maszyny elektryczne, biurach projektowych energetyki i górnictwa oraz Instytucie Badań Podstawowych PAN. Uzyskały też one dwukrotnie (1990, 1992) I nagrodę zespołową w ogólnopolskim konkursie PTETiS. Wynikiem tych badań były prace doktorskie, których profesor był promotorem (Stefan Michalski Pol. Śl. 1985, Zbigniew Ławrowski Pol. Śl. 1999, Józef Moch Pol. Op. 2007), lub recenzentem (Sławomir Szymaniec Pol. Śl. 1985). Wyniki tych badań wykorzystał też w swojej rozprawie habilitacyjnej obronionej w 1994 r. w PŚI. Wyniki wszystkich wymienionych prac badawczych były prezentowane w zespołowych referatach na wielu konferencjach krajowych i zagranicznych (m.in. ICEM, EPQU) oraz publikowane w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, w liczbie ponad 150 publikacji oraz patentowane (6

patentów współautorskich). Ponadto był współautorem 6 książek, w tym: *Zadania z maszyn elektrycznych* - Podręcznik akademicki, Wyd. I 1973, wyd. II 1976, WNT Warszawa, współautorzy: Tadeusz Glinka, Władysław Mizia, Aleksander Żywiec (nagroda zespołowa Min. Sz. W. w 1977). Odbył dwa staże naukowe: 1974 - Uniwersytet Techniczny w Odessie, 1983 - Instytut Przemysłowy ARMSTANOK w Erewaniu. Prowadził zajęcia dydaktyczne z maszyn i napędów elektrycznych. Członek komitetów naukowych i programowych kilku konferencji (SME, PMINE, SPD, MiS). W latach 1994-2010 przewodniczący Komitetu Programowego ogólnopolskiego cyklicznego seminarium nt. „Problemy eksploatacyjne elektroenergetyki, elektromechaniki i energoelektroniki” współorganizatorzy: Pol. Opolska, Elektrownia Opole, PTETiS, SEP, Energetyka Opolska. Organizator, w ramach SEP, w latach 1992-93, w politechnikach w Opolu, Gliwicach i Rzeszowie (450 uczestników), szkolenia nt. „Gospodarka rynkowa i marketing” (współorganizatorem była m.in. fundacja brytyjska British Executive Service Overseas oraz London Polish Business Club).

Członek Stowarzyszenia Elektryków Polskich od 1974 r., wiceprzewodniczący Centralnej Komisji Szkolnictwa Elektrycznego SEP (1987-2002), członek Prezydium Zarządu Oddziału Opolskiego SEP (1987-2002). Członek Honorowy SEP od 2006 r., Przewodniczący Centralnej Komisji Historycznej SEP (2010-2014), zastępca przewodniczącego (2014 i nadal).

W PTETiS członek od 1979 r., członek Zarządu Oddziału Gliwickiego (1986-1990), członek ZG od 2000 r. Członek Honorowy PTETiS od 2005.

Ponadto członek Sekcji Mechanizacji i Elektryfikacji Górnictwa Oddz. Katowickiego PAN od 1990 r. i członek Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN od 2004 r.

Od 2000 r. zajął się badaniem historii polskiej elektryki, początkami rozwoju polskiego szkolnictwa wyższego, biografii pionierów polskiej elektryki. Rozwinął ją na tyle, że postanowił utworzyć placówkę zajmującą się badaniem historii elektryki, łączącej historyków i elektryków. W ramach tej placówki od 2011 r. pracowali stażyści, absolwenci historii. Wsparcia udzieliła Politechnika Opolska, Powiatowy Urząd Pracy i SEP. Wówczas rozpoczęła działalność nieformalna, społeczna Pracownia Historyczna SEP. Od 2017 r. został kierownikiem już formalnej Pracowni Historycznej SEP, składającej się z 3 osób. W jej ramach prowadził szeroką działalność.

Wyniki swoich licznych prac publikował w czasopiśmie naukowych, naukowo-technicznych oraz popularnych. Uczestnik konferencji naukowych (w tym wszystkich SHE), elektrotechnicznych konferencji naukowych bądź naukowo-technicznych, webinarów, kresowych, I-III Kongresu Elektryki Polskiej, uroczystości jubileuszowych (w tym: pamięci W. Krukowskiego; 100-lecia SEP w 2019 r.), w Polsce i zagranicą, na Ukrainie, Litwie i w Czechach. Wygłaszał tam referaty, część z nich była publikowana w materiałach konferencyjnych. Członek komitetów naukowych i programowych kilku konferencji z historii elektryki.

Był redaktorem, wydanego w 2009 r. przez PTETiS, dzieła „Polacy zasłużeni dla elektryki”, (712 str., 88 sylwetek, kilkudziesięciu autorów - wyróżnionego w konkursie „ACADEMIA 2009”). W kolejnych latach był również redaktorem monografii o: *Kazimierzu Szpotańskim* (I wyd. 2012, II wydanie 2018); *Romanie Dzieślewskim* (2014); *Włodzimierzu Krukowskim* (2020); *Józefie Węglarzu* (2020); *Historii Oddziału Toruńskiego SEP* (2021).

Ponadto przyczynił się do renowacji nagrobka pierwszego polskiego profesora w dziedzinie

elektrotechniki prof. Romana Dzieślewskiego. Uczestnik wyjazdów do Lwowa i Stanisławowa z okazji rocznic mordu profesorów lwowskich oraz inteligencji stanisławowskiej.

Recenzent jednej pracy doktorskiej z historii techniki (M. Jerczyński IHN PAN 2018) oraz promotor doktorantów P. Sadłowskiego (2020) i P. Rataja (2022).

Wypromował ponad 150 mgr inż. oraz inż. elektryków. W sumie jest promotorem pięciu zakończonych doktoratów oraz autorem 18. recenzji prac doktorskich, 2 recenzji rozpraw habilitacyjnych.

W latach 1975-1979, dyrektor Instytutu Elektrotechniki (na prawach wydziału) WSI w Opolu; 1984-1990, z-ca dyrektora ds. nauki Instytutu Elektrotechniki WSI w Opolu, przewodniczący Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Pol Op. 1996-2002. Dziekan Wydziału Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki w latach 1975-77.

Odznaczony licznymi medalami i odznaczeniami państwowymi, uczelnianymi i stowarzyszeniowymi, w tym prestiżowej nagrody Professor Opoliensis. Nigdy nie należał do żadnej partii politycznej.

opracowanie: Przemysław Sadłowski, Piotr Rataj, Krystyna Macek-Kamińska